

Barraca 1 de La Farinera

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: La Farinera
Alçada: 257

Coordenades:

Latitud: 41.62149
Longitud: 1.89461
UTM Est (X): 407913
UTM Nord (Y): 4608342

Classificació

Número de fitxa 08179 - 320
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Estructura general està afeblida degut a la pèrdua part de la protecció exterior
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0080008300000OU
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 06/04/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada dins de la propietat de La Farinera, a les feixes plantades d'ametllers que hi ha al damunt mateix de la bassa de l'antic molí. S'hi arriba pujant per sobre la bassa, resseguint el marge. Construïda en un cap de feixa, lleugerament adossada al marge, la corona de llevant queda penjada de tres metres d'alçada. La planta és circular, de dos metres de diàmetre per una alçada interior de 2,10 metres. La porta, orientada al sud, mesura un metre d'alçada per 0,75 m d'amplada màxima. Té una sola llinda que presenta una esquadra important degut al moviment de la coberta. En aquest indret l'alçada del voladís és d'1,40 m. El parament està fet amb pedra irregular i maons. La coberta està feta per aproximació de filades. La seva estructura general està afeblida degut a la pèrdua part de la protecció exterior de terra i a l'arrelament d'una heura (*Hedera helix*) que ha començat a travessar les lloses cap a l'interior. El seu interior està força deixat, conserva un doble tinell superposat situat al fons, arran de terra. Mesura 0,40 m d'amplada per 0,35 d'alçada per 0,50 m de fondària, mentre que el superior fa 0,35 m d'amplada per 0,35 m d'alçada per 0,40 m de fons. Té una espitllera orientada a l'est.

Antigament, abans de plantar-hi ametllers, aquestes feixes estaven plantades de vinya. Segons ens explica el seu propietari, el senyor Joan Arnau la barraca està construïda amb pedra i maons aprofitats del forn d'obra que tenia la propietat. El forn estava situat a l'entrada de la finca, on hi ha la cort dels xais. L'era d'assecar maons estava al mig del camí. Malmès pel pas del temps el van enderrocar i s'hi van construir les corts. Al costat de l'alzina encara es poden veure les restes de maons de varies mides i teules que s'hi havia fabricat.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca.

Al darrera mateix hi ha les restes d'una tina enfonsada totalment envaïda per l'heura.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llandes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de

la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

